

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2003:70 av Staffan Sjödén (m) angående åtgärdsprogram med anledning av att Europeiska unionen utvidgas från den 1 maj 2004

Föredragande landstingsråd: Ingela Nylund Watz

Ärendet

Motionären föreslår att landstingsstyrelsen analyserar konsekvenserna och möjligheterna för Stockholmsregionen av att EU från den 1 maj 2004 utvidgas med tio nya medlemsstater.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstinget följer på många sätt utvecklingen och konsekvenserna av den Europeiska unionens utvidgning. Utvidgningen kommer sannolikt att underlätta för Stockholmsregionen att utvecklas till en viktig knutpunkt i Östersjöregionen och regionen kommer överhuvud att gynnas av en utvidgning av den inre marknaden. Ökade möjligheter öppnas för kunskapsutbyte och utbyte av erfarenheter för såväl individer och företag som för kommuner, landsting och regioner.

Sedan lång tid verkar landstinget som regional aktör för att Stockholmsregionen skall kunna utvecklas till en viktig knutpunkt i Östersjöområdet och Nordeuropa. Landstinget har omfattande samarbetsrelationer med de baltiska ländernas huvudstadsregioner, liksom med Warszawa-regionen,

Bilagor

1	Motion	
2	Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2004-04-16
3	Regionplane- och trafiknämndens yttrande	2004-03-23
4	Regionplane- och trafikkontorets tjänsteutlåtande	2004-03-07

genom samarbetsavtal. Liknande relationer finns med St Petersburg. Ett omfattande samarbete pågår i skilda Interreg-program som Östersjöpaletten och Metropolitan Areas. Landstinget arbetar också i partnerskap med Länsstyrelsen i det regionala tillväxtprogrammet, med Mälardalsrådet, med Stockholmsregionens Europakommitté och med Stockholms akademiska forum.

Det är viktigt att landstinget som regional utvecklingsaktör verkar för att Stockholmsregionen drar nytta av att befinna sig i Europas viktigaste utvecklingsområde. De omvärldsförändringar som följer av utvidgningen kommer därför att påverka aktualitetsprövningen av den regionala utvecklingsplanen (RUF) och den fortsatta regionala utvecklingsplaneringen.

För landstingets egen verksamhet är det mest väsentligt att följa de möjligheter utvidgningen ger att dels förstärka tillgången på arbetskraft och kompetens samt att dels utnyttja de kostnadsfördelar som kan nås genom upphandling. Landstinget står väl rustat när rekrytering av personal från EU, inklusive de nya medlemsländerna behöver göras. Detta genom den kunskap och kompetens som byggts upp genom bland annat Stockholmsprojektet för rekrytering av utländsk vårdpersonal inom EU/EES. Beträffande upphandling inom landstingets verksamhetsområde så kan ett problem till en början vara att produkter från de nya medlemsländerna inte alltid följer EU-standard, men det är lika fullt väsentligt att de möjligheter beaktas som en utvidgad marknad successivt erbjuder.

Utvidgningens konsekvenser är både svårbedömda och komplexa. Det är näst intill omöjligt att i ett enda åtgärdsprogram beskriva alla konsekvenser och möjligheter som utvidgningen kommer att föra med sig för Stockholmsregionen och landstinget. Det är emellertid självfallet viktigt att landstinget även i fortsättningen följer utvecklingen och initierar åtgärder när så krävs. Förutom egna insatser bevakar landstinget även genom medlemskapet i Landstingsförbundet konsekvenserna av EU:s utvidgning och EU-frågor i övrigt.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 26 maj 2004.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 15 juni 2004.

Ärendet och dess beredning

Staffan Sjödén (m) har i en motion (bilaga), väckt den 25 november 2003, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* landstingsfullmäktige beslutar att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att analysera konsekvenserna och möjligheterna för Stockholmsregionen av att EU från den 1 maj 2004 utvidgas med tio nya medlemsstater.

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören och regionplane- och trafiknämnden.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 16 april 2004 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad.

Regionplane- och trafiknämnden har den 23 mars 2004 avgett yttrande (bilaga).

Regionplane- och trafikkontorets tjänsteutlåtande den 7 mars 2004 bifogas (bilaga).

Bilagor

Motionen

Europeiska unionen (EU) kommer från och med den 1 maj 2004 att utökas med tio nya medlemmar: Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern.

Genom de tio medlemsstaternas inträde skapas nya förutsättningar för individer och företag såväl i de femton ”gamla” medlemsstaterna som i de tio nya. Utvidgningen av EU innebär att vidgade möjligheter öppnas såväl för individer och företag som för kommuner, landsting och regioner.

Utvidgningen borde för Stockholms läns landsting medföra ökade möjligheter att utbyta erfarenheter, samverka i EU-projekt, att rekrytera välutbildad personal till våra sjukhus samt att erhålla anbud från tidigare inte kända företag. Utvidgningen ger också företagen i Stockholmsregionen bättre förutsättningar att konkurrera på en ny och vidgad marknad.

På vilket sätt är Stockholms läns landsting beredd inför den stora utvidgningen, den största under EU:s historia? Vilka konsekvenser och möjligheter kan utvidgningen beräknas medföra för Stockholms läns landsting? Det är frågor som jag anser är viktiga att ställa och analysera. Vissa frågor antyds i den regionala utvecklingsplanen för Stockholms läns, RUFSS 2001, andra finns inte angivna.

Det borde finnas skäl för Stockholms läns landsting att analysera de troliga konsekvenserna inom skilda områden av EU:s utvidgning från den 1 maj 2004 och framlägga förslag till åtgärdsprogram. I programmet bör ingå förslag på vilket sätt Stockholms läns landsting – med sitt agerande – skall kunna medverka till att Stockholmsregionen blir ett attraktivt tillväxtcentrum i norra Europa.

Mot ovan angiven bakgrund föreslår undertecknad

att landstingsfullmäktige beslutar att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att analysera konsekvenserna och möjligheterna för Stockholmsregionen av att EU från den 1 maj 2004 utvidgas med tio nya medlemsstater.

Stockholm den 20 november 2003

Staffan Sjödén

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Synpunkter från landstingsstyrelsens förvaltning

Sekretariatet för Internationellt och Regionalt Samarbete (IRS-sekretariatet) vid landstingsstyrelsens förvaltning har beretts möjlighet att yttra sig i ärendet och lämnar härmed följande synpunkter:

EU's utvidgning från den 1 maj 2004 och de konsekvenser detta skulle kunna medföra för landstinget och Stockholmsregionen är både svårbedömda och komplexa. Det är därför svårt och för att inte säga näst intill omöjligt att i ett enda åtgärdsprogram beskriva alla de konsekvenser och ta hänsyn till alla de möjligheter som utvidgningen kommer att ge Stockholmsregionen.

Utvidgningen har ett antal konsekvenser för landstinget och sjukvården främst inom två huvudområden:

- hälso- och sjukvård
- kompetensförsörjning, arbetsmarknad och sysselsättning

EG-domstolen har i flera domar slagit fast att enskilda personer inom EU under vissa förutsättningar har rätt att få vård var som helst i EU och att det egna landet ska stå för kostnaderna. Detta kan anses som en positiv utveckling för patienten eftersom valfriheten ökar. Men det får naturligtvis konsekvenser för de enskilda ländernas sjukvård. Landstings- och Kommunförbunden har reagerat och lyft frågan till regeringen inför förhandlingarna om ny EU-konstitution om ett förtydligande att varje land själv ska bestämma om tillgången till vård utifrån de prioriteringar som görs. Dessutom menar förbunden måste det tydligt framgå att den fria rörligheten för varor och tjänster inte gäller hälso- och sjukvård.

Vad avser kompetensförsörjning, arbetsmarknad och sysselsättning kan konstateras att den långsiktiga personal- och kompetensförsörjningen är en avgörande strategisk fråga för landstinget och Stockholmsregionen i övrigt.

Sjukvården är en utpräglat personalintensiv och kunskapsbaserad organisation i vilken medarbetarnas kompetens och tillgången på personal är av avgörande betydelse för verksamhetsutveckling och för det gemensamma resultatet.

Utvidgningen kommer att medföra konsekvenser som bland annat en viss ökad arbetskraftsinvandring från, framför allt Polen och de baltiska länderna, samt att vidgade möjligheter öppnas för kunskapsutbyte och utbyte av

erfarenheter för både individer och företag som för kommuner, landsting och regioner. Just nu är läget oklart vad avser de s k övergångsreglerna.

Utvidgningen kommer troligtvis att underlätta för Stockholmsregionen att utvecklas till en viktig knutpunkt i Östersjöregionen och regionen kommer att gynnas av en vidgning av marknaden i övrigt.

Landstingsstyrelsens förvaltning följer utvecklingen av utvidgningen och eventuella konsekvenser av densamma bland annat genom att IRS-sekretariatet deltar i kunskapsutbyte, utbyte av erfarenheter, nätverk, samverkansavtal, samarbetsöverenskommelser, EU-projekt och det Regionala TillväxtProgrammet/Tillväxt Öst i samverkan med Stockholmsregionens övriga regionala aktörer. Åtgärdsförslag m m tas fram vid behov i de olika samverkansfora som finns inom Stockholmsregionen.

För övrigt bevakar Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet bland annat konsekvenserna av EU's utvidgning och EU-frågor i övrigt i samverkan med kommuner, landsting och regioner i nationella nätverk bland annat för huvudområdena hälso- och sjukvård och kompetensförsörjning, arbetsmarknad och sysselsättning.

Socialstyrelsen har i det nationella perspektivet ansvar för att följa upp hälso- och sjukvårdens långsiktiga personalförsörjning (NPS= nationella plan.stöd) Inom EU/EES finns regler för ömsesidigt erkännande av yrken som kräver legitimation i form av s k sektorsdirektiv. Om respektive lands utbildning finns upptagen i dessa direktiv så erhålls i princip legitimation att arbeta i annat land. I de flesta fall bedöms de nya medlemsländernas utbildning kunna upptas direkt i sektorsdirektiven.

När landstinget framöver behöver rekrytera personal från EU inklusive de nya medlemsländerna har landstingsstyrelsens förvaltning byggt upp en unik kunskap och kompetens genom bland annat Stockholmsprojektet för rekrytering av utländsk vårdpersonal inom EU/EES.

Från och med 1 maj 2004 vidgas gränserna till en rad av våra grannländer och ett nytt Europa med 25 medlemsstater blir en utmaning med många möjligheter. I anledning av detta är bedömningen den att det just nu inte föreligger ett omedelbart behov av ett åtgärdsprogram.

Förvaltningen följer dock nogsamt frågan och kommer vid behov lämna förslag till eventuellt framtida åtgärder i anledning av utvidgningen.

I övrigt hänvisas till Regionplane- och Trafiknämndens förslagsskrivelse 2004-03-23.

Regionplane - och trafiknämndens yttrande

Motionären föreslår att landstingsfullmäktige beslutar ge landstingsstyrelsen i uppdrag att analysera konsekvenserna och möjligheterna för Stockholmsregionen av att EU från den 1 maj 2004 utvidgas med tio nya medlemsstater. I motionens rubrik och text anges att detta skulle få formen av ett åtgärdsprogram.

Utvidgningens konsekvenser är svårbedömda och komplexa. Nämnden anser att det skulle vara svårt att i ett enda åtgärdsprogram ta hänsyn till de möjligheter och konsekvenser som utvidgningen ger för Stockholmsregionen.

Utvidgningen har ett antal konsekvenser för landstinget och Stockholmsregionen, bl.a. för:

- Stockholm som knutpunkt i Östersjöområdet.
- Kompetensförsörjning
- Underleverantörer och samarbetspartner
- Vidgning av marknaden
- Relationerna med Ryssland

Utvidgningen borde underlätta för Stockholmsregionen att utvecklas till en viktig knutpunkt i Östersjöområdet och Nordeuropa. Östutvidgningen kan ses som ett led i processen mot ökad globalisering. Stockholmsregionen kommer sannolikt för lång tid framåt att ha ett ekonomiskt försprång i förhållande till utvidgningslänternas storstadsregioner. Integrationszonen i Östersjöområdet förväntas bli Europas mest dynamiska område. En knutpunktsstrategi innebär att man ser de resurser som finns i andra storstadsregioner som en tillgång också för Stockholmsregionen.

Stockholmsregionens roll som kunskapsregion bygger på ett inflöde och utbyte av kompetenser. Skall landstinget och andra arbetsgivare i regionen fylla framtida luckor av kompetens och arbetskraft genom att rekrytera i utvidgningslänterna kommer det sannolikt bara att kunna ske i begränsad omfattning. Framför allt finns i utvidgningslänterna kring Östersjön tillgång till teknisk och naturvetenskaplig kompetens. Men den är också efterfrågad i hemlandet och andra EU-länder.

Utvidgningen innebär att utvidgningslänterna kommer att lyda under den inre marknadens spelregler, vilket skapar ett affärsklimat med betydligt högre trygghet för beställaren och bättre skydd för intellektuella tillgångar. Ett problem med upphandling inom landstingets verksamhetsområde är till en början att produkter från utvidgningslänterna inte alltid följer EU-standard.

Trots globaliseringen sker företagens marknadskontakter till mycket stor del i närområdet. Det gäller speciellt för tjänsteproduktion. De baltiska länderna är små även om deras ekonomier växer snabbt. På sikt är det framför allt Ryssland och Polen som ökar sin ekonomiska tyngd.

De stora företagen i Stockholmsregionen etablerade sig tidigt på marknaderna i utvidgningsländerna, ibland tillsammans med sina underleverantörer. Utvidningens nya förutsättningar gäller därför i stor utsträckning små och medelstora företag.

Utvidgningen minskar många av de hinder som tidigare upplevts som besvärande: komplexa skattesystem, byråkratisk handläggning m.m.

Utbytet med Ryssland kan komma att kompliceras av utvidgningen. Ryssland har ifrågasatt om partnerskaps- och samarbetsavtalet med EU skall gälla för de nya medlemsländerna. Gränsen mellan Ryssland och de baltiska länderna och Polen blir så småningom Schengengräns.

Landstinget har omfattande samarbetsrelationer med de baltiska ländernas huvudstadsregioner och Warszawa genom samarbetsavtal. Liknande relationer finns med St. Petersburg.

Landstinget bör som regional utvecklingsaktör verka för att Stockholmsregionen drar nytta av att befinna sig i Europas viktigaste utvecklingsområde. De omvärldsförändringar som följer av Europeiska regionens utvidgning kommer att påverka aktualitetsprövningen av RUFSS och den fortsatta regionala utvecklingsplaneringen.

För landstingets egen verksamhet är det mest väsentligt att följa de möjligheter utvidgningen ger att förstärka tillgången på arbetskraft och kompetens samt att utnyttja de kostnadsfördelar som kan nås genom upphandling.

Regionplane- och trafikkontorets tjänsteutlåtande

Kontorets synpunkter

Utvidgningens konsekvenser för landstinget och Stockholmsregionen.

Utvidgningen har ett antal konsekvenser för landstinget och Stockholmsregionen. De diskuteras nedan under följande rubriker:

- Stockholm som knutpunkt i Östersjöområdet.
- Kompetensförsörjning
- Underleverantörer och samarbetspartner
- Vidgning av marknaden
- Relationerna med Ryssland

Stockholmsregionen som knutpunkt i Östersjöområdet

Utvidgningen borde underlätta Stockholmsregionens ambitioner att bli en viktig knutpunkt i Östersjöområdet. Frågan har bl.a. behandlats i en av kontoret finansierad rapport: Andersson, Åke E. & Andersson, David E.; "Gateways to the Global Economy". Edward Elgars förlag. Cheltenham 2000. I den jämförs arton internationella storstadsregioners knutpunktsstrategier och dras slutsatser om hur man kan agera. Fokus i rapporten ligger på hur högt utvecklade storstadsregioner positionerat sig som knutpunkter i den globala ekonomin och inom sin del av världen.

Östutvidgningen kan ses som en del av utvecklingen mot ökad globalisering, även om den inre marknaden ger särskilda förutsättningar för samspelet inom unionen. Utvidgningsländernas ekonomier förväntas växa två till tre procent snabbare per år än de nuvarande medlemsländernas. Det betyder att utvidgningsländerna kan ta ikapp de nuvarande medlemsländernas ekonomiska försprång på en generation. Integrationszonen i Östersjöområdet förväntas bli Europas mest dynamiska område. EU:s tyngdpunkt förskjuts österut.

En knutpunktsstrategi innebär att omgivande storstadsregioner inte i första hand ses som konkurrenter, utan att man i Stockholm har tillgång till de resurser som finns i Östersjöområdets andra storstadsregioner.

Rollen som knutpunkt i en avancerad tjänsteekonomi hänger mycket ihop med Stockholmsregionens roll som en internationell mötesplats i kunskapsökonomi. Det har bl.a. behandlats i kontorets rapport 3, 2003. Destination Stockholm – regionen som mötesplats för affärsresande.

LS 0311-2936

En komplikation när det gäller att öppna marknaden i vårt närområde är att utbytet med Ryssland kan stöta på vissa problem, varom mer i slutet av tjänsteutlåtandet.

Kompetensförsörjning

Stockholmsregionens roll som kunskapsregion bygger på ett inflöde och utbyte av kompetenser. En kunskapsintensiv region behöver en allt bredare bas att stå på genom att specialiseringen och uppbyggnaden av värdekedjorna ökar och innovativa varor och tjänster allt mer har karaktären av förpackad kunskap.

Skall landstinget och andra arbetsgivare i regionen fylla framtida luckor av kompetens och arbetskraft genom att rekrytera i de nya medlemsländerna, kommer det sannolikt i varje fall i början bara att kunna ske med vissa begränsningar. Ett alternativt sätt att få tillgång till utvidgningsländernas kompetens kan ibland vara att upphandla produkter och tjänster av leverantörer i de nya medlemsländerna.

Framförallt finns det i de nya medlemsländerna kring Östersjön tillgång till teknisk och naturvetenskaplig kompetens. Denna är en bristvara också i de nya medlemsländerna och konkurrensen om sådan arbetskraft kan förväntas komma från de flesta andra EU-länder på litet sikt. Mycket av den mest kompetenta arbetskraften rekryteras av internationella organisationer och internationella företag i de nya medlemsländerna. Den ersättning de då får på hemmaplan kan mycket väl motsvara den de skulle få om de arbetade i ett annat medlemsland, om man tar hänsyn till att inkomstskillnaderna är stora i dessa länder och att köpkraften är relativt hög.

Kontoret behandlar frågeställningar inom detta område i en rapport som kommer ut under våren 2004: Utvidgningens betydelse för Stockholmsregionens kunskapsintensiva näringar.

Underleverantörer och samarbetspartner

Utvidgningen innebär att de nya medlemsländerna kommer att lyda under den inre marknadens spelregler, vilket skapar ett affärsklimat med betydligt högre trygghet för beställaren och ett bättre skydd för intellektuella tillgångar. På kort sikt kompletterar de nya medlemsländerna Stockholmsregionen i värdekedjan. På längre sikt blir storstadsregionerna i de nya medlemsländerna mer av konkurrenter och samarbetspartner och de kompletterande delarna i värdekedjan flyttar längre österut.

LS 0311-2936

Ett problem för upphandling inom landstingets verksamhetsområden kan vara att produkter från utvidgningsländerna inte alltid följer EU-standarder.

Ansökningsprocessen har haft stor betydelse för utvidgningsländerna. Unionen har under denna tid ställt omfattande resurser till förfogande för att stödja ekonomiskt och institutionellt reformarbete.

När det gäller regelsystem för handelsutbyte och direktinvesteringar m.m. bevakar bl.a. Stockholms Handelskammare dessa områden, vilket skett inom ramen för "Baltic Sea Business Summit", som fungerat som rådgivare och påtryckare gentemot det mellanstatliga Östersjörådet.

Vidgning av marknaden

Trots globaliseringen sker företagens marknadskontakter till mycket stor del i närområdet. Det gäller speciellt för den tjänsteproducerande Stockholmsregionen eftersom tjänsteutbyte är lättare när det finns en kulturell gemenskap, medan detta är mer ointressant för varutbyte. Det förhållandet har bl.a. tagits upp i kontorets rapport nr. 2, 2000: Stockholmsregionen i världen. Kontoret har därför till stor del koncentrerat sina utredningsinsatser till Nordeuropa och Östersjöområdet.

De baltiska länderna är små även om marknaderna växer. På sikt är det framför allt Polen och Ryssland som i detta område ökar sin tyngd. Polen, som med sina 39 miljoner invånare har hälften av de tio nya medlemsländernas befolkning, är givetvis en viktig samarbetspartner och marknad. De baltiska länderna har betraktats som inkörsport till den ryska, vitryska och ukrainska marknaden och delvis som en viktig testmarknad i framtiden. I Leningrad Oblast och St. Petersburg byggs dock hamnar och annan logistisk infrastruktur ut med ambitionen att Ryssland självt skall hantera mycket av varuflödena.

De stora företagen i Stockholmsregionen etablerade sig tidigt på marknaderna i utvidgningsländerna, ibland tillsammans med sina underleverantörer. Resonemang kring utvidgningens konsekvenser gäller därför i hög utsträckning de små och medelstora företagen.

Möjligheterna till utbyte mellan storstadsregionerna beror av den specialisering som skilda länder och storstadsregioner har. Det har bl.a. belysts i kontorets rapport nr. 2, 2000, Storstadskonkurrens och samarbete i norra Europa.

Utvidgningsländernas storstadsregioner har ambitionen att, liksom Stockholmsregionen, etablera sig som kunskapsregioner. Genom utvidgningen får

LS 0311-2936

de också tillgång till betydligt större resurser från bl.a. unionens strukturprogram och ramprogram för forskning och utveckling för att förverkliga en sådan strategi. På sikt kan Stockholmsregionen få betydande konkurrens som centrum för transporter, telekommunikationer, finansiella marknader, handel och forskning och utveckling.

Utvidgningen eliminerar många av de hinder som tidigare upplevts som besvärande: komplexa skattesystem, byråkratisk handläggning, begränsningar för utländska företag vid etableringar och företagsuppköp, oklarheter om miljöregler o.s.v.

Relationerna med Ryssland

Utbytet med St. Petersburg och Ryssland kan komma att kompliceras av att Ryssland ifrågasatt om EU:s partnerskaps- och samarbetsavtal (PCA) skall gälla för de nya medlemsländerna samt att gränsen mellan de baltiska staterna Polen och Ryssland så småningom blir Schengengräns.

För leverantörer i Ryssland, Ukraina och Vitryssland kan gränsen mot EU innebära att man förlorar i konkurrenskraft genom tullar och andra bestämmelser, jämfört med de baltiska länderna och Polen.

Redan idag har de baltiska länderna och Polen återgått till de exportandelar man hade till väst under mellankrigstiden och Ryssland är inte längre den viktigaste handelspartnern.

Samarbetsplattformar

Landstinget har omfattande samarbetsrelationer med de baltiska ländernas huvudstadsregioner och Warszawa genom de samarbetsavtal som finns. Liknade relationer finns med St. Petersburg, även om det inte har upprättats något formellt avtal. Ett omfattande samarbete pågår i skilda Interreg-program som Östersjöpaletten och Metropolitan Areas.

Landstinget arbetar också i partnerskap med Länsstyrelsen i det regionala tillväxtprogrammet, med Mälardalsrådet, med Stockholmsregionens Europakommitté och med Stockholms akademiska forum.

Det finns således ett omfattande kontaktnät som kan användas i skilda sammanhang.

Åtgärdsprogram

Utvidgningens konsekvenser är svårbedömda och komplexa. Det skulle vara svårt att i ett enda åtgärdsprogram ta hänsyn till de möjligheter som utvidgningen ger för Stockholmsregionen. Det finns ett stort antal aktörer nationellt och regionalt som arbetar med dess frågor. För landstingets egen verksamhet är det mest väsentligt att följa de möjligheter utvidgningen ger att förstärka tillgången på arbetskraft och kompetens inom den egna verksamheten samt att utnyttja de kostnadsfördelar som kan uppnås i upphandling inom de förvaltningar som svarar för dessa frågor.

Landstinget bör givetvis också verka för att Stockholmsregionen för sin utveckling drar nytta av att befinna sig i Europas viktigaste utvecklingsområde. Det måste ske i samverkan med andra regionala aktörer och genom påverkan på den nationella nivån så att inte de nationella regelsystemen ställer hinder i vägen för att hantera de strategiska utmaningar regionen ställs inför.

De omvärldsförändringar som följer av Europeiska regionens utvidgning kommer att påverka aktualitetsprövningen av RUFSS och den fortsatta regionala utvecklingsplaneringen.